

BROEDVOGELINVENTARISATIE BETHUNEPOLDER 2011

Cora Kuiper, Jack Folkers, Gerhard Overdijkink

Al vele jaren worden er vogels geteld in de Bethunepolder. Deze polder is gelegen in het meest westelijke deel van het Noorderpark, tussen Maarssen en Tienhoven/Oud Maarssveen, in het noorden grenzend aan de Loosdrechtse Plassen. De polder is een droogmakerij van een voormalige veenplas, in 1887 uitgevoerd door de Belgische Markies De Bethune.

De polder is van groot belang vanwege de goede kwaliteit en de grote hoeveelheid kwelwater. Dat water wordt gebruikt voor de drinkwatervoorziening van Amsterdam. Op een aantal plekken zijn riet- en hooilanden dichtgegroeid met struweel en bos. Dit is vooral te zien in het "Bosje van Robinson" en "de Veenderij". In dit verslag gaan we in op de tellingen in 2011.

Tellingen in 2011

In 2011 zijn op verschillende data broedvogelinventarisaties gehouden in de Bethunepolder. Tellers waren Cora Kuiper, Gerhard Overdijkink en Jack Folkers. Helaas moest Richard Pieterse dit jaar verstek laten gaan wegens andere bezigheden. Hopelijk is hij volgend jaar weer van de partij. Op circa 20 verschillende data zijn, afwisselend 's ochtends en 's avonds, territoria geteld. Verder zijn op verzoek van twee actieve agrariërs in de Bethunepolder, Willem van der Linden en Hans de Jong, percelen gecontroleerd op de aanwezigheid van weidevogelnesten en jongen. Dit om na te gaan of er gemaaid kon worden zonder de weidevogels te verstoren.

De belangrijkste resultaten in vogelvlucht

Het aantal fazantenterritoria is gegroeid (zie tabel 1). Op veel meer plekken dan in de voorgaande jaren werd door mannetjes gebalst. Ook de grauwe gans lijkt te zijn toegenomen.

Ook dit jaar waren er twee territoria van de bruine kiekendief. Eén permanent aanwezig mannetje met twee vrouwtjes, elk met een vermoedelijk nest in de Veenderij.

Zowel Kievit als grutto zijn iets afgenomen vergeleken met vorig jaar. Opvallend is dat naarmate het seizoen voorbijgaat, het aantal grutto's daalt. Dit is waarschijnlijk een gevolg van predatie. Grutto's blijven na predatie van hun nest niet in het gebied maar "nemen meteen de vleugels".

De watersnip blijft met twee territoria een belangrijke indicatorsoort voor de kwaliteit van het gebied. Het aantal tureluurs is afgenomen.

Helaas is er nog maar één steenuilenterritorium. Bovendien zijn er geen jongen gezien. De kerkuilen in de nestkast van de schuur van SBB hebben twee jongen zien uitvliegen. Deze werden in juni geringd. Het was een hoogtepunt om twee van deze prachtige jonge vogels even vast te mogen houden!

Van de ijsvogel zijn alleen een paar waarnemingen bekend. We hebben geen territorium kunnen vaststellen.

De zwarte kraai lijkt te zijn toegenomen. Zelfs in het late voorjaar zijn soms groe-

pen van zo'n 20-25 stuks te zien op de weilanden. De populieren aan de middenweg vormen een goede uitvalsbasis om weidevogelnesten te plunderen (goed uitkijkpunt en ideale nestgelegenheid).

De boerenzwaluw is qua aantal gehalveerd. De meest waarschijnlijke oorzaak is het afbreken van een oude stal waar voorheen vele nesten zaten. Op die plek is een nieuwe stal geplaatst. Ook de huiszwaluw doet het niet goed. Voor volgend jaar willen we kijken of hier - mogelijk met financiële ondersteuning van de VVU - wat aan te doen valt. Hopelijk kunnen we de zwaluwen qua aantal terugbrengen op het oude niveau.

	2009	2010	2011	Opmerkingen
Fazant	>8	5-6	>15	
Grauwe gans	>20	>20	>40	
Bruine kiekendief	1	2	1-2	1 m, 2 v, minimaal 1 jong
Kievit	20	18	15-18	
Watersnip	3-4	3	2	
Grutto	17	13-18	15	
Tureluur	15-20	10-12	8-10	
Kerkuil	1	1	1	2 jongen
Steenuil	3	2-3	1	geen jongen in 2011
IJsvogel	1	1	0-1?	
Zwarte kraai	4	4	5-8	
Boerenzwaluw	>50	ca. 40	ca. 20	laatste jaren enkele stallen afgebroken
Huiszwaluw	>20	ca. 10	1-5	
Sprinkhaanzanger	5	5-6	4-5	
Snor	3	2-3	5-7	
Rietzanger	12	12	15-20	
Kleine karekiet	2	1-2	2	
Bosrietzanger	12	10-12	5-7	
Blauwborst	6	7	3	
Roodborsttapuit		1	2-3	uitgevlogen jongen
Rietgors	6-7	5-6	4-5	

Tabel 1 Geschatte aantallen territoria van de broedvogels in de Bethunepolder in de jaren 2009 tot en met 2011. Vetgedrukt = Rode-Lijstsoort.

Bij de rietvogels doet de snor het goed; een verdubbeling ten opzichte van vorig jaar. Hoewel geen verdubbeling in aantal doet de rietzanger het ook goed. De bosrietzanger laat een omgekeerde beweging zien, bijna een halvering vergeleken met vorig jaar. Ook de blauwborst laat een neergaande beweging zien. In de hele polder zijn er nog maar 3 paren over.

Daarentegen heeft de roodborsttapuit zich definitief gevestigd. Met 2-3 paar en uitgevlogen jongen is het een aanwinst in de polder.

Tenslotte is er nog een achteruitgang te zien in het aantal graspieperterritoria. Zou het met deze soort dezelfde kant opgaan als met de veldleeuwerik?

Toekomst

Volgend jaar wordt er in elk geval weer geïnventariseerd. Het is de vraag of de voorgenomen plannen doorgaan om het grondwaterpeil op sommige plekken in de polder te verhogen en om bloemrijke graslanden te ontwikkelen. En ook hoe de vogelstand zich hierna zal ontwikkelen. De verwachtingen zijn, althans bij ons, hoog. Grondwaterpeilverhoging zal betekenen dat er pas later kan worden gemaaid en vooral de weidevogels meer overlevingskans krijgen. Nieuwe plasdrasgebieden trekken mogelijk nieuwe vogelsoorten aan.

Hoewel de maatregelen bij de meeste bewoners van de polder niet zo populair zijn, kijken vogelaars er met spanning naar uit. We zullen zien...

Bosrietzanger - Hans van Zummeren